AZƏRBAYCAN DİLİ

FƏNNİ ÜZRƏ ELEKTRON DƏRS VƏSAİTİ

II.Leksika

II.Leksika

Söz dilin əsas vahididir. Dildəki sözlərin hamısı birlikdə dilin lüğət tərkibini, yəni leksikasını təşkil edir.
Dil haqqındakı elmdə dilin lüğət tərkibindən bəhs edən bölmə **leksikologiya** adlanır.
Hər bir sözün ifadə etdiyi mənaya onun leksik mənası deyilir.

II.Leksika

- Sözlərin leksik mənası izahlı lüğətlərdə öz ifadəsini tapır
  - **Boran –** küləkli qar və ya yağış, çovğun, qasırğa.
- Sözlərin qrammatik mənası da olur.
  - **Boran** – isim, adlıq hal
- Sözlərin düzgün yazılış qaydaları orfoqrafiya lüğətlərində əksini tapır.
- Düzgün tələffüz qaydaları orfoepiya lüğətində əksini tapır.

İzahlı lüğətlər	• Sözlərin leksik mənası
orfoqrafiya lüğətləri	• Sözlərin düzgün yazılış qaydası
orfoepiya lüğətləri	• Sözlərin düzgün tələffüz qaydaları

II.Leksika

1.Sözün həqiqi və məcazi mənası

1.Sözün həqiqi və məcazi mənası

Sözün həqiqi mənası

- 1. Uşaq **yatdı**
- 2. Oğlan **gizləndi**
- 3. Gözəl **qız**
- 4. Polad **balta**
- 5. İti **bıçaq**

Sözün məcazi mənası

Çox zaman insanlara məxsus müəyyən hərəkətlər cansız əşyalara aid edilir.

- 1. Külək **yatdı**
- 2.Günəş **gizləndi**
- 3. Gözəl **hərəkət**
- 4. Polad **iradə**
- 5. İti **göz**

II.Leksika

2.Təkmənalı və çoxmənalı sözlər

Təkmənalı və çoxmənalı sözlər

Təkmənalı

Yalnız bir leksik mənası olan sözlərə təkmənalı sözlər deyilir

Təyyarə, avtobus, yaşıl, moruq

Çoxmənalı

Eyni leksik məna ilə bağlı bir-birinə yaxın müxtəlif mənaları bildirən sözə çoxmənalı söz deyilir. Bir-birinə oxşar əşyalar, yaxud oxşar əlamət və hərəkət bildirir.

Çoxmənalı sözlər

- Diş
  - İnsanın
  - Heyvanın
  - Çarxın
- Ağız
  - Yolun
  - Qazanın
  - Quşun
- Üz
  - Adamın
  - Südün
  - Yorğanın
- Qaş
  - İnsanın
  - üzüyün
- Qol
  - Çayın
  - İnsanın
- Burun
  - İnsanın
  - Gəminin
  - Coğrafi